

Rěčny certifikat / Sprachzertifikat

*Hornjoserbšćina – POSTUP II
Samostatne wužiwanje rěče*

*Obersorbisch – POSTUP II
Selbständige Sprachanwendung*

B2
zwučowanje / Übung 01

rěčny
certifikat
hornjoserbšćiny

RĚČNY CERTIFIKAT

Pruwowanje po
Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče (ZER)

Hornjoserbšćina – POSTUP II (zwučowanje 01)
samostatne wužiwanje rěče

SPRACHZERTIFIKAT

Prüfung nach dem
Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER)

Obersorbisch – POSTUP II (Übung 01)
selbständige Sprachanwendung

Wudawaćel: Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z. t., Rěčny centrum WITAJ
Awtorki: Jadwiga Kaulfürstowa, dr. Madlena Norbergowa, Manuela Smolina
Wědomostny posudk: prof. dr. Edward Warnar, Institut za sorabistiku při Lipšćanskej
uniwersiće,
dr. Jana Šoćina, Serbski institut z. t.
Wuhotowanje a sadźba: Marion Kwicojc
Titlowe foto: freepik.com
Skazanske čisło: P-0/304/20
Redakciski kónc: julij 2020

Skazanska adresa / Bestelladresse:
Rěčny centrum WITAJ / WITAJ-Sprachzentrum
Póstowe naměsto / Postplatz 2
02625 Budyšin / Bautzen
telefon (03591) 550 400
faks (03591) 550 375
sekretariat@witaj.domowina.de

Projekt spěchuje so wot Założby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow Němskeho zwjazkoweho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Wobsah

Informacije

Sprachzertifikat Obersorbisch	6
Rěčny certifikat hornjoserbšćiny	7
Pruwowanske džěle a dypkowanje	8

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace sluchanje	9
Zrozumjace čitanje	13
Rěčne elementy	25
Pisanje	29
Wułušćenja	32

Ertne pruwowanje

Rěčenje	35
---------------	----

Dodawk

Transkripty	39
-------------------	----

Sprachzertifikat Obersorbisch

Mit dem Sprachzertifikat Obersorbisch dokumentieren Sie Ihre Sprachkenntnisse.

Erwerben Sie deshalb ein Sprachzertifikat Obersorbisch – oder gleich mehrere!

Auch kompetente Sprecher der obersorbischen Sprache können sich testen lassen.

Die Lausitz ist mehrsprachig. Dazu gehört auch die obersorbische Sprache. Zeigen Sie, dass Sie fit sind für das 21. Jahrhundert und lernen Sie Obersorbisch!

Mit dem Sprachzertifikat Obersorbisch können Sie:

- im Alltag mit anderen Sprachkundigen ins Gespräch kommen,
- Briefe, Faxe, E-Mails oder anderes in Ihrem beruflichen Alltag oder in Ihrer Freizeit in obersorbischer Sprache schreiben,
- in modernen Medien kommunizieren,
- obersorbische Texte verstehen, z. B. Zeitungsartikel, Radiosendungen, Literatur,
- sich bei sorbischen Veranstaltungen integriert fühlen oder
- sich die Besonderheiten der sorbischen Kultur aneignen und verständnisvoll damit umgehen.

Das Sprachzertifikat existiert für Niedersorbisch und Obersorbisch. Wenn Sie mehr darüber wissen möchten, schreiben Sie uns oder rufen Sie uns an. Gerne geben wir Ihnen Auskunft. Auch die Prüfungstermine erfahren Sie auf der Homepage des WITAJ-Sprachzentrums: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / kontaktowa wosoba

für Niedersorbisch / za dolnjoserbšćinu

Dr. Madlena Norberg / Norbergowa

WITAJ-Sprachzentrum

Sielower Str. 39

03044 Cottbus / Choćebuz

telefon (0355) 485 76 448

madlena.norbergowa@witaj.domowina.de

Rěčny certifikat hornjoserbšćiny

Z rěčnym certifikatom hornjoserbšćiny dokumentujeće swoje rěčne kmanosće.

Tohodla přiswojće sej rěčny certifikat hornjoserbšćiny – abo hnydom wjacore!

Tež kompetentni rěčnicy hornjoserbšćiny móža so testować dać.

Łužica je dwurěčna. K tomu słuša tež hornjoserbska rěč. Dopokažće, zo sće fit za 21. lětsotk a wukńće hornjoserbsce!

Z rěčnym certifikatom hornjoserbšćiny móžeće:

- so we wšědnym dnju z druhimi rěčnikami dorozumić,
- w powołanskim žiwjenju abo w swobodnym času hornjoserbske listy, faksy, e-mejlki abo druge dokumenty pisać,
- w modernych medijach komunikować,
- hornjoserbske teksty rozumić, na př.: nowinske nastawki, rozhlósowe wusyłanja, literaturu,
- so na serbskich zarjadowanjach integrowany čuć abo
- sej wosebitosće serbskeje kultury wotkrywać a tolerantnje z njej wobchadzić.

Rěčny certifikat eksistuje za delnjoserbšćinu a hornjoserbšćinu. Jeli chceće wjace wo nim wědźeć, pisajće nam abo na nas zawołajće. Rady Was informujemy. Pruwowane terminy zhoniće na webstronje Rěčneho centruma WITAJ: www.witaj-sprachzentrum.de

Ansprechpartner / kontaktowa wosoba

für Obersorbisch / za hornjoserbšćinu

Manuela Schmole / Smolina

WITAJ-Sprachzentrum

Postplatz 2

02625 Bautzen / Budyšin

telefon (03591) 550 413

manuela.smolina@witaj.domowina.de

Pruwowanske dźěle a dypkowanje

	komponenta	dźěl	tekstowa družina	družina nadawkow	prašenja	dypki	čas
	zrozumjace sluchanje	1	krótke wuprajenja	prawje abo wopak	5	20	20 min
		2	rozmołwa	prawje abo wopak	10		
		3	krótke zdžělenki	wuběranske nadawki	5		
	zrozumjace čitanje	1	krótke informacije	přirjadowane nadawki	5	20	60 min
		2	nowinski artikul	wuběranske nadawki	5		
		3	nawěški	přirjadowane nadawki	10		
	rěčne elementy	1	wosobinski list z prózdnymi městnami	wuběranske nadawki	12 (x 0,5 dypkow)	12	30 min
		2	nowinski tekst z prózdnymi městnami	přirjadowane nadawki	12 (x 0,5 dypkow)		
	pisanje	1	poľformelna zdžělenka	pismo jako reakcija	8	8	30 min
	ertne pruwowanje	1	prezentacija		4	20	15 min
		2	diskusija wo wěštej temje		8		
		3	rozrisanje problema		8		

dypki

72 – 80

64 – 71,5

56 – 63,5

48 – 55,5

0 – 47,5

predikat

jara derje

derje

spokojace

dosahace

njewobstate

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace słuchanje

Słuchanski test ma tři dźěle. Wam so předhrajaja powěšće, dlěša rozmołwa a zdžělenki. K nim słušeja nadawki.

Nakřižujće prawu wotmołwu!

DŽEL 1

Přečítajće sej najprjedy nadawki 1 do 5. Maće za to mjeńšinu chwile. Potom słyšiče wusyłanje ze 6 krótkimi powěsćemi. Słyšiče je jenož jónu. Rozsudźće při sluchanju, hač wuprajenja 1 do 5 přitřejchja. Nakřižujće „prawje“ abo „wopak“.

nadawk 1

Saski stat namołwja, serbsčinu w zjawnych zarjadnišćach nałožować.

 prawje wopak**nadawk 2**

Brunicowa industrija zwyżi ličbu džěłowych městnow za džěłaćerki a džěłaćerjow wyše 50 lět.

 prawje wopak**nadawk 3**

Financowanje domizniskich muzejow přez gmejny je derje zawěšćene.

 prawje wopak**nadawk 4**

Mócného dešća dla dyrbjachu w Kinsporkskej holi přestać wojserske zwučowanišćo rumować.

 prawje wopak**nadawk 5**

Mustwo Energija Choćebuz je hru dobyło.

 prawje wopak

DŽEL 2

Přečítajće sej najprjedy nadawki 6 do 15. Maće za to dvě mješinje chwile. Potom słyšiće rozhłosowy interwiew. Słyšiće jón jenož jónu. Rozsudźće při sluchanju, hač wuprajenja 6 do 15 přitřechja. Nakřižujće „prawje“ abo „wopak“.

nadawk 6

Hród w Ramnowje je wuznamna barokowa parlička wuchodneje Sakskeje.

 prawje wopak**nadawk 7**

Nětčiša wobsedzerka hrodu Michaela Rabowa je wulku sumu statnych pjenjez za nakup twarjenja inwestowała.

 prawje wopak**nadawk 8**

20 lět po poslednim saněrowanju započnu nětko jednu rumnosť po druhej přetwaric.

 prawje wopak**nadawk 9**

Hród je za čas saněrowanja dale přístupny.

 prawje wopak**nadawk 10**

Swjedženska žurla skutkuje přez stare iluzijowe pomolowanje wo wjele bóle pyšna a impozantna.

 prawje wopak**nadawk 11**

Dvě historiskej wazy z Ramnowskeho hrodu předaštej so na awkciji w Jendželskej wukrajnym investoram.

 prawje wopak**nadawk 12**

Mócne njewjedra zaštych měsacow su wulke štomy parka powalili.

 prawje wopak**nadawk 13**

Historiski hród přiwabja hosći z mnohimi atraktiwnymi kulturnymi a gastronomiskimi zarjadowanjemi.

 prawje wopak**nadawk 14**

Specielne serbske poskitki w hrodže nimaja, ale někotre korejty na zarjadowanju “Wulět na kraj” su z wosebitymi serbskimi motiwami wuhotowane.

 prawje wopak**nadawk 15**

Na płatowych dnjach njewitaja jenož wustajerjow a předawarjow z tukraja, ale tež z cyłjeje Europy.

 prawje wopak

DŽĚL 3

Přečitajće sej najprjedy nadawki 16 do 20. Maće za to dvě mjeńšinje chwile. Potom słyšiće pjeć krótkich zdželenkow. Słyšiće je jenož jónu. Nakřižujće prawu wotmołwu.

nadawk 16

Što je wutoru, 3. julija?

- a džiwadłowa inscenacija za slepych
- b informaciske zarjadowanje za slepych
- c rozjasnjenje wužiwanja wosebitych sluchatkow za slepych

nadawk 17

Što chce pućowanski běrow wědžeć?

- a detaile wokoło wotlěta
- b hač chceće pawšalnu jězbu knihować
- c hač chceće zličbowanku za storněrowanje z poštu měć

nadawk 18

Čehodla so “Serbska studnja” saněruje?

- a dokelž je za dvě njedźeli swjedženj spěchowanskeho towarstwa města
- b dokelž ma so folkloristiske keramikowe wobloženje dodać
- c dokelž je so keramikowe wobloženje započalo kóncować

nadawk 19

Što je prašenje radijoweje žurnalistki?

- a Što je Neil Armstrong na měsačku prajił?
- b Hdy je Neil Armstrong přěnu kročel na měsačku stajił?
- c Hdy bě přěnje zarjadowanje “Star-Wars in Concert”?

nadawk 20

Što dyrbjba slucharjo wo pomocnej akciji wědžeć?

- a zo hromadža so pakćiki wot soboty
- b zo hromadža so za potrěbnych ludźi w tu- a wukraju
- c zo hromadža so za potrěbnych ludźi we wukraju

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace čitanje

Čitanski test ma tři dźěle. Přečitajće sej krótke informacije, dlěši artikl a nawěški. K tekstam słušeja nadawki.

Woznamjeńće prawu wotmołwu!

DŽĚL 1

Přečítajte sej najprjedy nadpisma (a do f). Potom přečítajte sej teksty 1 do 5. Rozsudźće, kotre nadpismo so najlěpje ke kotremu tekstej hodži. Směće kóždy nadpismo jenož jónu wužiwać.

nadpisma

- a) W strowym čěle bydli strowy duch
- b) Kamjenje jako hobby
- c) Starožitny kalender z bronzy namakany
- č) Industrija bjez mineralijow njepředstajomna
- ć) Čělnu wahu pod kontrolu měć
- d) Kamjentne hwězdne znamjenja
- dź) Wurunana energijowa bilanca čěła trěbna
- e) Industrijowa produkcija mineralneje wody
- ě) Kamjentny mysterium – trajne hódančko
- f) Wědomostnicy nowu formulu za bilancowanje energije wuslědźili

tekst 1

Čłowjeće čělo přetrjebuje stajnje energiju za mozy, dychanje, wutrobu a wobtok a za přeměnu maćiznow – tež w nocy. K tomu přińdže hišće potrjeba energije za kóždy jednotliwy pohib. Tutu energiju nabjerje sej čłowjek z cyroby respektiwne z wutkow tuk, wuhlikowe hydraty a bělk. Mnóstwo energije ličimy w kilojoulach (kJ) abo kilokalorijach (kcal). Kalorija je zestarjene měritko a naruna so we wědomostnym konteksće zwjetša přez joule. We wšědnym žiwjenju pak so hišće wužiwa. Njedawno wozjewichu němscy, awstriscy a šwicarscy wědomostnicy zhromadne směrnicy za dodawanje energije w kilokalorijach. Za ludźi w starobje mjez 25 a 50 lětami ze snadnymi čělnymi aktiwitami doporučaja, zo měli mužojo swojemu čětu wšědnje něhdze 2300 kcal a žony 1800 kcal energije dodawać. Čłowjek, kiž so wědomje zežiwja, ma na to džiwać, zo wopowěduje dodawanje energije přetrjebje tuteje. Splah, čělna waha, muskulowa masa, staroba a wosebje pohibowanje čěła w powołanskim žiwjenju abo w swobodnym času přetrjebu sylnje wobwliwuja. Z wozjewjenjom směrnicy po najnowšich wědomostnych dopóznacach chce mjezynarodny team přinošować k wobchowanjemu a spěchowanjemu strowoty a žiwjenskeje kwality ludźi.

tekst 2

Štóz chce sej dobru figuru wobchować, ma husto někajku z njeličomnych tabelow we hłowje, kotrež předpisuja, kelko smě čłowjek wažić. Tak mjenowany Body-Mass-Index (BMI) je najbóle wužiwana formula za wobličnje čelneje wahi: $BMI = \text{čelna waha w kg} : (\text{wulkosć čěta w m})^2$. Ze strowotniskich přičin je najlěpje, hdyž ma dorosćeny BMI we wysokosći 25. Tole wuchadźa z doporučenjow Němskeje towaršnosće za zežiwjenje. Dale doporuča, zo so zežiwjenje po potřebje orientuje, zo so čłowjek prawidłownje pohibuje a swoju čelnu wahu kontroluje. Kruty recept njeeksisituje, hdyž je tola kóždy čłowjek hinaši po wulkosći, starobje a splahu. Strowe zežiwjenje woznamjenja, zo džiwa so mjenje na kalorije žiwidłow hač na jich hustotu energije. Tuta podawa, kelko kilokalorijow wobsahuje jedyn gram wěsteho žiwidła. Tak je na přikład w jednym gramje jabłuka 0,5 kcal a w selenym braclu 3 kcal. Konkluzija z toho je: mjenje fast fooda, alkohola a słódkich softdrinkow a wjace aktiwitow. Přetož čelna nadwaha je husto zwjazana ze strowotniskimi čezemi, kotrež maja so droho lěkować. Tak njepočežuje jenož jednotliwca, ale cyłu towaršnosć.

tekst 3

Kamjenizny wobsteja z mineralijow. To su kristale, kiž nastachu na přirodne wašnje, na přikład z magmy, kotraž je so na powjerchu zemje abo pod wulkim čišćom a z wulkimi temperaturami hłuboko w zemi wochłódžiła. Druhe su přez eroziju pod wliwom wětrika, wody, horcoty a zymy nastali. Kamjenizna je twjerdy a spřečiwjenjakmany material. Dokelž wobsteja kamjenizny přeco z wjacorych mineralijow, maja wšelaku barbu, formu a wulkosć. Nimo toho rozeznawaja so přez twjerdosć, cyle po zestawje mineralijow. Eksistuje wjace hač 5000 wšelakich mineralijow. Mnohe z nich maja wulki hospodarski wuznam. Tak wužiwaja so za drohotne debjenki, ale tež w industriji. Industrijowe mineralije su něšto cyle wosebite. Tute domjace a přirodne surowizny hodža so hnydom – bjez dalšeho přeměnenja maćizny – za industrijowe procesy wužiwać, na přikład w papjerowej, chemiskej, kosmetiskej a farmaceutiskej industriji, ale tež w sanitarnej a techniskej keramice, w lijserskej a woclowej industriji, w awtomobilowej industriji a we wobłuku wobsweštoškita. Zasadjenje tutych surowiznow w aktualnych, inowatiwnych technikach budže industrijowu produkciju, infrastrukturu, wysoki žiwjenski standard, ale tež techniski postup tež w přichodže bytostnje wobwliwować.

tekst 4

Wokoło drohotnych kamjenjow powědaja so ze starodawna myty a legendy. Hač jako talisman, kiž spožči wosebitu móc abo zbožo a wuspěch, hač jako nabožne rekwizity abo potajne hojerske srědky: drohokamjenje tójšto ludži fascinuja. Někotři noša wěšte kamjenje jako symbol za hwězdne znamjo, pod kotrymž su so narodžili, abo dla škitaceje mocy před wěstymi choroscěmi. Zaso druzu zběraja mineralije a drohotne kamjenje jako wosebitu zaběru w swobodnym času. Nastork za to móže kamjeń jako dopomnjenka na rjane dowolowe dožiwjenja być. Potom slědža za dalšimi informacijemi w knihach wo kamjeniznach abo w interneće. Tak zajim za mineralije džen a bóle přiběra a zběrka rosće spěšnje na 100 abo wjace wšelakich mineralijow kaž na přikład ametyst, marmor, hórski kristal, jantar abo křesawc. Tute předawaja so w fachowych wobchodach abo na mineralijowych bursach. Husto poskićuja so w skalah abo jamach wosebite wjedženja z móžnosću, pod fachowym nawodom na městnje za mineralijemi, fosilijemi a kamjeniznami pytać.

tekst 5

Stonehenge w južnej Jendželskej je drje najstawniši wutwor z dawnych stawiznow Britanskeje. Tak mjenowany „kamjentny kruh hobrow“ wobsteji z wulkich wobdžělaných kwadrow, kotrež su z druhimi kwadrami pokryte. Stonehenge je najlěpje wobchowana swjatnica z młodokamjentneje a bronzoweje doby a něhdže 4000 lět stara. Twar wupada džiwnje, dokož njeje ničemu podobny, štož znajemy ze „wšědneje“ architektury. Wjele slědžerjow spyta hoberski monument wujasnjować. Po jedneje hypotezy jedna so wo kamjentny kalender ze starowěka. Na dnjach zawróta slónca jewi so slónčna kula dokładnje mjez dwěmaj wulkimaj kwadromaj. Tole swědči wo wědže a zamóžnosćach ludži bronzoweje doby. Woni wobkedźbowachu přirodu a wotwodžachu prawidła ze svojich wobkedźbowanjow. Běchu kmani, z minimalnej techniku chětro precizny twar realizować. Kak su to činili, móžemy jenož hódać. Je pak rjenje, zo je tute kultowe městno – hačrunjež wobškodžene – hač do džensnišeho dnja přetrało. Z prawom mjenuje so „kulturne herbstwo čowjestwa“ a sluša tohodla tež k najbóle wopytanym městnam Wulkeje Britanskeje.

WUSLĚDKI: Napisajće pismik nadpisma, kotrež so k tekstej hodži:

nadawk 1 tekst 1 – nadpismo: ___

nadawk 2 tekst 2 – nadpismo: ___

nadawk 3 tekst 3 – nadpismo: ___

nadawk 4 tekst 4 – nadpismo: ___

nadawk 5 tekst 5 – nadpismo: ___

DŽEL 2

Přečítajće sej najprjedy nadawki 6 do 10, potom nowinski přinošk. Nakřižujće prawu wotmołwu. Slěd nadawkow njewotpowěduje přeco slědej teksta.

Pomjeczne susodstwo z přikładom

Husto hladamy na situaciju Serbow w Němskej, snadź je pak tež raz zaji-mawe, so zaběrać ze situaciju dru-hich narodnych mjeńšin, na přikład z danskej mjeńšinu w Němskej. Kaž Frizojo, Serbja, Sinti a Roma su tež Danojo škitana narodna mjeńšina, kotruž spěchuja Zwjazkowa republi-ka Němska a zwjazkowe kraje. Ze stawiznow je znate, zo běchu kónči-ny džzensnišeje Schleswigsko-Hol-steinskeje, tak mjenowane wójwod-stwo Šleswigska, dołhe lětstotki džěl danskeho kralestwa. Tam rěčeše so němsce, dansce a sewjerofrizisce. W lěće 1864 wuskutkowaše so wój-na mjez Danskej na jednej stronje a Pruskej a Awstriskej na druhej stronje, dokelž přińdže cyła Šle-swigska jako wuskutk wójny pod pruske knjejstwo. Po Prěnjeje swě-towej wójnje, jako wotmě so w lěće 1920 ludowe wothłosowanje, při-padny sewjerna Šleswigska Danskej. Nowa němsko-danska hranica nasta mjez sewjernym a južnym džělom něhdyšeho wójwodstwa Šleswigska. Wot toho časa je ludność po wobě-maj stronamaj noweje hranicy etni-sce měšana a stej nastaloj dwě na-rodnej mjeńšinje: Danojo w Němskej a Němcy w Danskej.

Džensa je hranica mjez Schleswig-sko-Holsteinskej a Danskej lědma pytnyć: wjele ludži rěči němsce a dansce. Z něhdy problematiskeho poměra přez nacionalistiske tenden-cy wobeju mjeńšin je nastala při-kladna kooperacija. W najsewjerni-šim zwjazkowym kraju Němskeje bydli přibližnje 50.000 Danow z němskim staćanstwom a w južnej Danskej něhdže 15.000 přisłušnikow němskeje mjeńšiny. Wobaj stataj, Němska a Danska, stej přilubiloj mjeńšinje na swojim teritoriju kultur-ne prawa a financne spěchowanje. Centrum danskeje mjeńšiny w Něm-skej je Flensburg. Město hraje w mnohim nastupanju podobnu rólu kaž Choćebuz abo Budyšin za Serbow. Flensburg je sydło danskich kulturnych institucijow a narodneje organizacije Danow w Němskej „Sydslesvigske Forening“. Politiska strona „Südschleswigscher Wähler-verband“ załoži so jako strona dan-skeje mjeńšiny w Šleswigskej a Fri-zow w sewjernej Friziskej. Wona je w Schleswigsko-Holsteinskim kraj-nym sejmje w Kielu zastupjena a njetrjeba za to žanu pječprocen-towsku klawslu. Wuznaće danskich wobydlerjow k swojej narodnośći je

jara sylne, štož wobtłynje so w derje wuwitej syći danskich kubłanišćow. K tomu liča pěstowarnje, zakładne šule a dwaj gymnazijej. Dale podpěruja danske medije a cyrkej wobchowanje danskeje rěče, wosebje w swójbach. Wažne je danskim wobydlerjam w Němskej tež, zo móža w strowotnistwje a w komunalnych zarjadach danščinu nałožować. Tak su Danojo w Němskej – njehladajo na přirodny asimilaciski čišć – žiwa, aktiwna a sebje-wědoma narodna mjeńšina. Wuski kontakt k swojemu maćernemu krajej tute narodne aktiwity spěchuje. Němska mjeńšina w Danskej je žiwa w sewjernej Šleskej a ma džakowano wosebitemu spěchowanjju derje organizowane kulturne a politiske žiwjenje, podobnje kaž danska mjeńšina w Němskej. Najwažniša narodna a třešna organizacija za wšelake towarstwa, kotrež so za spěchowanje němčiny přez kulturne a socialne projekty a přez zaběry w swobodnym času angažuja, je „Bund deutscher Nordschleswiger“ z hłownym sydłom w Aabenraa. Nimo toho wudawa němski dženik „Der Nordschleswiger“, kotryž rozprawja wšědnje wo žiwjenju mjeńšiny w němsko-danskim hraničnym regionje. Němska mjeńšina je tež na politiskej runinje aktiwna. Politiska strona „Die Schleswigsche Partei“ ma bóle regionalny charakter a zasadžuje so za naležnosće němskeje mjeńšiny, ale runje tak tež za zesyljenje cyłego regiona. W Kopenha-

genje džěla němski mjeńšinowy sekretariat. Němska mjeńšina wudžeržuje swójске pěstowarnje, šule a knihownje a džěla aktiwne na cyrkwiskim a socialnym polu. Wšitko słuži spěchowanjju němskeje rěče a kultury a je za wšitkich zajimcow wotewrjene.

Zjimajo hodži so rjec, zo je něhdyša Šleswigska – byrnjež dwěmaj statomaj přirjadowana byla – dobry přikład za zhromadne namjezne džělo. Wona je wuznamna za cyłu Europu, tež za Serbow. Eksistuja dobre zwiski mjez Serbami a woběmaj mjeńšinomaj, wosebje na polu kubłanja. Zajimawy je kubłanski system, předewšěm hladajo na bilingwalnu wučbu a metody wuwučowanja. Tohodla přewjedžechu wučerki a wučerjo z Hornjeje a Delnjeje Łužicy husćišo ekskursije do sewjernych stron. Wobydlerjo w sewjernej a južnej Šleswigskej maja dobry mjezsobny kontakt, dokelž so derje znaja a wašnje žiwjenja a kulturu drugeho respektuja. W hraničnych kónčinach wobknježa ludžo rěč drugeje ludoweje skupiny. Tak je so wuwijała ta typiska dwójna identita za tutón džěl Europy. To je zakład za dobre a tolerantne susodstwo.

nadawk 6

Schleswigsko-Holsteinska je

- a wěsty čas słušała k Danskej.
- b w léće 1864 Prusku wobsadžiła.
- c hač do džensnišeho danskemu kralestwu swěrna.

nadawk 7

Danska mjeńšina w Němskej

- a wotpokazuje strowskopolitiske skutkowanje.
- b chce tež w strowotnistwje a w komunach dansku rěč wužiwać.
- c ma ćeže při wudźeržowanju kubłanskeje struktury.

nadawk 8

„Die Schleswigsche Partei“

- a wudawa němski dženík w Danskej.
- b kontroluje kubłanski plan za němske šule.
- c zasadźuje so za zesylńenje cyłeho sydłenskeho ruma němskeje mjeńšiny.

nadawk 9

Němcy w Danskej maja

- a narodnu organizaciju, stronu a šule.
- b pěstowarnje, šule a uniwersitu.
- c nowinu, radijo a swójsku telewiziju.

nadawk 10

W namjeznych kónčinach

- a su ludžo dwurěčni a maja dwójnu identitu.
- b nimaja žane kontrowersne prašenja wjace.
- c dźiwaja jenož na kulturne wuwíce.

DŽEL 3

Přečítajte sej najprjedy situacije 11 do 20, potom wozjewjenja (a do h). Rozsudźće, kotry tekst so najlěpje ke kotrej situaciji hodži. Směće kóždy nawěšk jenož jónu wužiwać. Dvě wozjewjeni njebudžeće trjebać.

	situacija	pismik wozjewjenja
11	Waša wowka je w młodych lětach w serbskim dokumentarnym filmje sobu hrała. Nětko sće wo předstajenju filma čitał/čitała.	
12	Chćeće za hodowne wiki šulskeho spěchowanskeho towarstwa wotpowědne wudžětki a dekoracije wobstarać.	
13	Pytaće za zajimawymi cilemi w srjedźnej Łužicy, dokelž chce Waš kurs serbsčiny pućowanje do tuteje kónčiny přewjesć.	
14	Wy sće student/studentka a zaběraće so z mjeńšinowymi prašenjemi. Sće wo zajimawym eksperimenće w Budyšinje čitał/čitała.	
15	Waša džowka wuknje serbsce a móže rjenje spěwać. Wy chćeće, zo wona swój talent dale wuwiwa.	
16	Wy maće dzeń wotewrjenych duri w swoim towarstwje a chćeće wustajeńcu wo Serbach pokazać.	
17	Waša Domowinska skupina chce wuhotować filmowy wječor.	
18	Waša serbska wjesna rejowanska skupina je nazwučowała rjany kulturny program. Nětko pytaće za móžnosćemi, jón pokazać.	
19	Waš najstarši syn zajimuje so za filmowanje. Wy pytaće móžnosće, hdžež móže swoje rezultaty pokazać.	
20	Sće wučer/wučerka a chćeće ze swojimi šulerjemi film wo stawiznach šule nawjerćeć a pytaće za to pomoc.	

a

Serwis kulturneje informacije

Serbska kulturna informacija poskića zajimcam wobšěrny serwis. Wosebity poskitk su tři pućowanske wustajeńcy, kotraž móžeće sej wupožčić: „Serbja we Łužicy“, „Jutry w Serbach“ a „Rěčespytnik a sociologa Arnošt Muka“. Kóždy wustajeńca ma dźesać do třinaće tafłow z wobrazami a informatiwnymi tekstami. Tafle w spodobnym layoute wuhotowali su sobudźěłačerjo kulturneje informacije w zhromadnym dźěle z grafikarjami a slědźerjami. Jako dalši serwis poskićujemy pomoc při wuhotowanju serbskich zarjadowanjow, na přikład čitanjow, kulturnych programow, abo při předstajenju wěstych starych rjemjesłow. Wobroćće so na nas z Wašimi próstwami a prašenjami.

Serbska kulturna informacija, e-mail: informacija@serbja.com

b

Slepjanske drasty – swojorzane a rjane

Kulturna informacija w Slepom ma w programje trajnu wustajeńcu wo Slepjanskej drasće. Widźiće klanki we wšitkich drastowych wariantach Slepjanskeho regiona. K tomu słuša swjedźenska, dźěłowa, cyrkwinska abo žarowanska drasta. Wšitke drasty pokazuja so we wariantach za nošerki we wšelakich starobach. Tu su widjeć rozdźěle w barbach suk-nje, měcy kaž tež rubiška. Chceće wědjeć, kak su drasty nastali abo kak su před 70 lětami kwasowali? Pójdźe pohladać do kónčiny mjez Hornjej a Delnjeje Łužicu! Wosebitosć je předstajenje serbskeho kwasu a serbskeje křćeńcy. Poskićamy tež wěcywustojne wjedženja za dorosćenych, za swójby abo za šulerske skupiny.

Kulturna informacija Slepom, tel. 03 57 73 - 80 230

e-mail: serbska-kultura@slepom.de

c

Wušikni rjemjeslnicy wabja

Rjemjeslniske towarstwo a lajscy wuměłcy z Husa poskićuja Wam rjany adwentny sortiment! Mamy rustikalne, z drjewa rězbowane jandželki abo sněhowe muže, filigrane z papjery spaslene hwězdy a ptački, wušiknje plećene a hóčkowane dariki, wjetše a małe fałdowane wudźěłki a dalše debjenki a dekoracije. Wězo njepobrachuja ani z lubosću rězbowane žłobiki z figurami a zwěrjatami ani rjane hodowne karty a swěčki. Dobytk našeje produkcije je na dobro socialneho projekta našeho regiona. Skazajće sej naše wudźěłki sčasom, dokelž je jenož wobmjezowane mnoštwo produktow na składze.

www.pilni-rjemjeslnicy-hus.de

č**Tykanc a wuměłstwo**

Hižo 10 lět mamy w Časecach njewšědnu tradiciju džěłarnički molowanja pod hołym njebjom, tak mjenowaneho plein-air-molowanja. Lajscy wuměłcy so tu zetkawaja, bydla we wjesnej pensiji a moluja motiwy wokoliny abo wjesneho žiwjenja. Tak su hižo małe wuměłske drohočinki nastali. Prěnju nježdělu w oktobrje so wuměłske twórby wustajeja.

Tež lětsa tomu tak budže. Tohodla přeprašamy Was, sej atraktiwne regionalne wobrazy wobhladać!

Hdy? 2. oktobra w 14.00 hodź. Hdže? do kulturneho młyna w Časecach Časčanske duo "Fidlowanka" so wo dobru naladu postara. W kofejowni "Młynske koło" změjeće skladnosć, so při šalce kofeja a skibce tykanca z wuměłcami rozmołwjeć.

ć**Myto za regionalny krótkofilm**

Z wurjadnymi a najnowšimi produkcijemi přiwabja mjezynarodny filmowy festiwal wot lěta 2007 młódši a starši publikum tydžeń do swjatkow do kina "Łužica" w Budyšinje. Prawidłownje pokazuja tam tež w sekciji „Domizna Serbow“ krótkofilmy z Łužicy abo filmy, kotrež su na někajke wašnje ze serbskim žiwjenjom zwjazane. Wječor před oficialnym wotewrjenjom festiwala su filmowcy namołwjeni, swoje produkcije předstajić. Wěcywustojna jury wuzwoli najlěpše krótkofilmy, kotrež serbske filmowe towarstwo pozdžišo mytuje. W ramiku přehladki přepoda so wosebite myto we wysokosći 1.000 € za najzajimawši scenarij. Za přichodny filmowy festiwal namołwamy Was, zaso originelne a kreatiwne krótkofilmy wšitkich žanrow nawjerćeć. Džěła móža so zapodać hač do 15. februara pod: www.serbfilm.de

d**Tež filmy w nowej serbskej bibliotece**

Produkcija filmow ma w Serbach dothu tradiciju. Nawjerčachu so krótkofilmy a dokumentacije wo žiwjenju a stawiznach Serbow, wo sławnych wosobinach a wo wukonach serbskeho kulturneho herbstwa. Nastachu tež filmy wo druhich narodnych mjeńšinach. Nimo toho wjerčachu abo synchronizowachu so džěćace filmy a filmy za serbsku wučbu. Wot časa přewróta wusyłatej telewizija MDR magacin „Wuhladko“ a RBB program „Łužyca“. Z toho nasta bohaty fundus hódnych serbskich filmow, kotryž je wotnětka w nowej serbskej bibliotece přistupny. Filmy móžeće sej w małej přitulnej filmowej žurli wobhladać – rady tež w skupinje hač do 25 ludźi. Wězo je tež móžno, sej film na krótki čas wupožčić. nadrobniše informacije pod: www.biblioteka-serbska.com

dž

Lóšt na džěło z medijemi?

Serbska kubłanska agentura za medije je hižo dlěje hač 20 lět sylny partner za medijowu kompetencu w Serbach. Přewodźujemy aktualne trendy a techniske wuwica ze zaměrom, džěci a młodostnych při wužiwanju digitalnych medijow w serbskej rěči podpěrać. Wuwiwamy a poskićujemy individuálne serbske medijowe poskitki kaž na přikład wobdžěłanje fotow, filmowanje, livestream abo radijowe wusyłanje, kotrež su tematisce a metodisce přiměrjene. Naš spektrum saha wot krótkich informatiwnych formatow hač k intensiwnym džěłarničkam – přeco Wašemu časowemu wolumenaj wotpowědnje. Za prašenja a přeća smy stajnje wotewrjeni. Serbske šule, towarstwa a druhe institucije, kotrež pytaja poskitki na polu medijoweje pedagogiki, móža so rady na nas wobroćić. Bliše informacije pod: www.skam.de

e

Žiwjenje něhdy w Chróšćicach

Sej chłóščenku serbskeje filmoweje produkcije wobhladać, poskića so pjatk, 12. měrca, w 17.00 hodž. w Chróšćanskej domizniskej stwě. Wjednicy wjesneho muzeja je so radžiło, wobstarać krótkofilm „Lěčo w Chróšćicach“ z lěta 1952. W nim njepokazuja so klišejne pyšnych křižerjow a krasnych družkow, ale woprawdźite wšědne wjesne žiwjenje a džěłowe sceny na polu, łuce abo statoku. Je to přewšo zajimawa dokumentacija tehdyšich džěłowych a žiwjenskich wobstejnosćow w Serbach. Tutón 15mjeńšinski barbojty film je nawjerćała filmowa skupina pod nawodom Měrćina Nowaka-Njechorńskeho. Tehdyši awtentiscy hrajerjo su wosebje wutrobne přeprošeni. Přizamknje so rozmołwa z hrajerjemi wo swojich začišćach a dožiwjenjach. Tak njeskomdźće tutu jónkróćnu šansu!

ě

Serbska kultura w Berlinje

Kóždy lěto wotměwaja so w Berlinje najwjetše němske wiki za ratarstwo, zahrodnistwo a zežiwjenje, tak mjenowany „Zeleny tydzeń“. Tu zetkawa so tradicija z inowacijemi, štož nastupa surowizny, biologisku a ekologi-sku produkciju a plahowanje skotu. Kóždy zwjazkowy kraj je zastupjeny a njewustaja jenož swoje produkty, ale poskićuje tež dohlad do swojich kulturnych wosebitosćow. Tak budže Sakska tež lětsa zaso za Hornju Łužicu wabić. Za předstajenje serbskeje kultury pytaja so tohodla ansamble, chóry, rejowanske towarstwa abo džěćace skupiny, kotrež chcedža wopytowarjam serbski program předstajić. Wo transport do Berlina stara so zarjadowar wikow. Přizjewjenja su móžne hač do 12. septembra pod slědowacej adresu: serbskiposkitk-gruenewoche@berlin.de

f**Šulerjo prezentuja swoje přepytowanja**

Na Melanchthonowym gymnaziju w Budyšinje přewjedźechu šulerjo zajimawy eksperiment. Chychu w sociologiskim přepytowanju zwěsćić, kak wobydlerjo serbske žiwjenje we wšědnym dnju přiwozmu. Za to su tři holcy z 10. lětnika cyły tydzeń w serbskej narodnej drasće chodžili, w šuli, po hasach, w kupnicach, w busu, w čahu atd. Šulerki mějachu nadawk, kóždy dzeń swoje dožiwjenja, mysle a začuća protokolować. Ze zapiskow a nahrawanjow je wobšěrna rozprawa nastala. W napisanych a awdijowych tekstach powědaja holcy wo svojich wosobinskih začišćach a wo reakcijach ludźi. Tute rezultaty chcedža němskej a serbskej zjawnosći předstajić.

Hdy? srjedu, 14. meje, w 15.00 hodź.

Hdže? w sydarni měšćanskeho zarjada

g**W Malešecach pytaja rjanolinku**

Kóžde lěto w septembrje wotměwa so w Malešecach wosebita atrakcija. Zarjaduja rybarski swjedžen. Pjatk popołodnju je lójenje rybow a sobotu „Štapanje rybarjow“, štož wotměwa so jako srjedźowěkowski event, byrnjež na čołmach było. Štóz jako přeni do wody padnje, je přěhrať. Njedzelu je swjedženski čah po hatowej promenadze, kotryž předstaja žiwjenje a džěło rybarjow regiona něhdy a džensa.

Wosebity wjeršk pak je wuzwolenje „najrjeńšeje džowki wódneho muža“. Za to su atraktiwne młode holcy pytane.

Hdyž sće młódsa hač 25 lět a chceće so přizjewić, wobroćće so hač do 31. julija na towarstwo Wódny muž z. t. pod 035932-8510.

Abo pohladajće na našu homepage www.turizm-haty.de

h**Zhromadnje spěwać a rejować**

Serbski džěćacy a młodžinski ansambl je so w zaštych lětach jara derje wuwiał a na wšelakich městnach Łužicy prezentował. Tuchwilu ma 20 člonow w chórje a 12 w rejwanskej skupinje. To je w přnim rjedze wuspěch dobrego wumětskeho nawody Tomaša Zyndy. Do repertoira ansambla słušaja hornjoserbske a delnjoserbske spěwy a reje runje tak kaž reje słowjanskich susodow. Tajki ansambl trjeba stajnje dorost. Znajomosće serbsčiny njejsu wuměnjenje, ale su witane. Serbska narodna drasta so wupožčuje. Ansambl zwučuje tydžensce štwórtk w 16.00 hodź. na žurli wjesneho hosćenca w Hórkach. Štóz chce sobu činić, njech so přizjewi pola nawody ansambla Tomaša Zyndy pod tz.ansambl@horki.de

Pisomne pruwowanje

Rěčne elementy

Tutón test ma dwaj dźělej. Wobdźěłaće wosobinski list a nowinski tekst z prózdnymi městnami, kotrež maja so wudospoľnić.

DŽEL 1

Přečítajte sej slědowacy list. Wuzwolće město kóždeje ličby słowo, kotrež so do teksta hodži. Nakřižujće je.

Luba Daniela,

mam špatne swědomje, chcych ći hižo před měsacami pisać, ale kaž wěš, sym so přihotowała na kónčne pruwowanje a (1) měta žadyn čas. Ani za swoje hobbyje nic – njejsym w zašłym času na příklad žadyn kruch na huslach hrała. Njewěm ani, (2) to scyła hišće móžu. Hdyž maš tajki wulki eksamen před sobu, so wšitko jenož hišće wokoło wuknjenja wjerći.

Ale nětko sym hotowa! Předwčerawšim bě poslednje pruwowanje a mam začuće (3) sym derje wobstała. Hdyž pruwowarjo to tež tak (4), sym nětko diplomowa psychologowka! Super, nic?

(5) luby Michał je mje hnydom wječor do (6) hosćenca přeprosył. Potom smój hišće (7) štoj. To bě to prawe, nic jenož wotpočnjenje, ale čelne wucychnowanje. W poslednim (8) sy so prašała, hač chcu z tobu na jedyn tydžeń do Londona jěć. Wězo, rady! Po tym cyłym stresu, by to było (9), raz něšto wosebiteho činić.

London je krasne město, sym hižo wjele wo (10) čitała, ale bohužel njejsym hišće tam była. Tohodla sym jara wćipna. Najbóle zajimuju (11) Buckingham Palace a Madame Tussauds London, British Museum a London Dungeon.

Namjetuj prosu někotre terminy, hdy maš čas. W přenim tydženju septembra ja njemóžu, tam swjeći naša mać 65. narodniny, ale hewak móžu. Sym sej wěsta, zo móžem so (12) jedyn tydžeń dojednać. Pohladam hižo raz w interneće za dobrymi lětami a dobrym hotelom za naju. Wjeselu so hižo jara na pućowanje a na twój přichodny list.

Wutrobny postrow,

Twoja Andreja

Nakřižujće słowo, kotrež so do prózdneho městna hodži.

1.	☐ a	njejsym	☐ b	njeje	☐ c	njeńdže
2.	☐ a	štož	☐ b	hač	☐ c	hižo
3.	☐ a	hdyž	☐ b	jeli	☐ c	zo
4.	☐ a	widža	☐ b	hladaja	☐ c	widžimy
5.	☐ a	swój	☐ b	jeho	☐ c	mój
6.	☐ a	dobry	☐ b	dobrego	☐ c	dobru
7.	☐ a	rejowac	☐ b	rejowali	☐ c	rejowatoj
8.	☐ a	list	☐ b	listom	☐ c	lisće
9.	☐ a	rjany	☐ b	rjanych	☐ c	rjenje
10.	☐ a	njemu	☐ b	nim	☐ c	njeho
11.	☐ a	mje	☐ b	so	☐ c	tebje
12.	☐ a	za	☐ b	na	☐ c	w

DŽĚL 2

Přečitajće sej nowinski tekst na přichodnej stronje a wuzwolće za kóždu ličbu w teksće jedne so hodžace słowo z kašćika (słowa a–k). Směće kóžde słowo jenož jónu wužiwać. Štyri słowa njebudžeće trjebać.

Serbske holcy na plaketach ADAC

W ludže tak mjenowane „žošte jandželki“ [13] sobudželačerjo ADAC ze swojimi žoštymi firmowymi awtami. Woni pomhaja w nuznych padach na dróze a zmóžnjeja dalšu jězbu z motorowymi wozydłami. ADAC je so založil 1903 w Stuttgarće [14] towarstwo za wodžerjow motorskich. W lěće 1911 je so přetworil na „Allgemeiner Deutscher Automobil-Club“. Jako tajki ma džensa wjac hač 20 milionow člonow a nowe sydło [15] Mnichowje. Bjezdwěla su tež Serbja člonoj ADAC. Njeznate pak je, [16] dawaja w stawiznach ADAC tež móličke „serbske“ fasety. A to zwisuje tak: Kóžde lěto zhromadža so člonoj motorowych a awtomobilnych klubow [17] swojich hłownych zhromadźiznach, a to přeco [18] druhdže. Tam dojedu sej člonoj potom z cyłego kraja, tež, dokelž chcedža ludźi a kraj zeznać. Při tajkich składnosćach wudawaja so dopomnjenske plakety. Tute orientuja so přeco na kulturnych wosebitosćach wopytaneho regiona. Husto su nastali rjenje wuhotowane a [19] barbne wuměške drohotki z emalje. [20] razy su so člonoj ADAC tež we Łužicy zetkali. Potom su [21] druhdy serbske motiwu na zetskawanske plakety dóstali. To pak je so [22] něčšim slědženskim stawje jenož w zažnych stawiznach kluba stało. Podobnje kaž listowe znamki a pohladnicy su so te plakety spěšnje wuwili na zběranske předmjety. Dotal je šěsć tajkich serbskich motiwow na nich znate. [23] jednu plaketu je na přikład služiła serbska holca we Wojerowskej drasće jako předłoha. Džensa hišće wuslědźić fotografow, wuhotowarjow abo wysokosću nakłada tajkich plaketow, to njeje wjac móžno. Ale móžemy [24] wěstosću na to pokazać, zo su tež Serbja w stawiznach ADAC swoje slědy zawostajili, byrnjež snadne byli.

a ALE	b DLA	c HDYŽ	č JAKO
ć NA	d NĚHDŽE	dź NĚKOTRE	e PO
ě SO	f SU	g W	h WO
ch Z	i ZA	j ZDŽĚLA	k ZO

WUSLĚDKI:

Zapisajće pismik słowa, kotrež so do prózdneho městna hodźi.

13.		16.		19.		22.	
14.		17.		20.		23.	
15.		18.		21.		24.	

Pisomne pruwowanje

Pisanje

Wuzwolće sej jako přenje **temu A** abo **temu B**. Rozsudźće so spěšnje, dokelž maće za spjelnjenje nadawka jenož 30 mjeńšinow chwile.

tema A: Poformelny list
abo

tema B: Skóržba

tema A:

FITNESS-ALLROUND Hłowna dróha 30, 01920 Ralbicy

Fitnes za cyłu swójbu

Lubi lubowarjo fitnesa, sport je jedyn ze zakładow za fyziske, emocionalne a dušine derjeměće. To je powšitkownje připóznate dopóznaće. Tež naše fitnessowe studijo chce so bóle po tym orientować a nic wjace jenož sport poskićeć. Chcemy so w přichodnym času přetworić na wjacegeracisku sportowu a strowotnisku agenturu. Za to smy nastorčili zjawne naprašowanje, přez kotrež chcemy přeća našich wopytowarjow zhonić. Tež Waše měnjenje je nam wažne! Tuž wobdźělće so prošu na naprašowanju a napisajće nam:

- **swoje mysle k wjacegeraciskim poskitkam**
- **swoje wočakowanja na strowotniske a dušine poskitki**
- **swoje ideje k optimalnišemu wuhotowanju fitnessoweho studija**
- **swoje měnjenje k wažnosći noweje agentury za cyłu měšćanski džěl**

Prošu pósćelće nam hač do 30. apřyla swoje ideje a namjety. Kóždy třeći list dobudže za cyłe lěto darmotnu kartku za naše studijo.

Sportej zdar!
Waš fitnessowy team FITNESS-ALLROUND

Napisajće fitnessowemu studiju list (150 do 200 słowow) a reagujće

- a) na znajmjeńša tři dypki, kotrež so w naprašowanju mjenuja, abo
- b) na znajmjeńša dwaj dypkaj, kotrež so w naprašowanju mjenujetej, a wopisajće dalši aspekt, kotryž sće sej sam/sama wuzwolił/wuzwoliła.

Njezabudźće zawod a kónc lista.
Prošu pisajće jasnje a njewužiwać žadyn wołojnik.

tema B:

Twarske džěła w 11. kalendrowym tydženju

Wuporjedženja a přetwara wodowodow dla dóndže w přichodnych dnjach k njepríjomnosćam a mylenjam. Twarić budže so na Hegelowej dróže č. 1-65 w tydženju wot 11. do 15. měrca přeco wot 7.00 do 16.00 hodź. Hłubokotwarske džěła a kładženje rołow wuwjedže Rakečanska firma RASTBA tzwr.

Jeli maće prašenja, steji Wam domownik Jan Hicka k dispoziciji, kiž ma rěčne hodžiny wot wutory do štwórtka, stajnje 9.00–12.00 hodź. Docpějomy je tež pod mobilnym čisłom 0172/336554. Přistup džěłačerjow do Wašeho bydlenja njeje trěbny. Skedźbnjamy na to, zo parkowanje před domom w tym tydženju móžne njebudže. Tohodla prosymy wobsedźerjow awtow, na parkowanišću na Herderowej dróže parkować.

Džakujemy so za Waše zrozumjenje.
zarjadnistwo domu

Je 20. měrca a twarske džěła njesu hišće zakónčene. Hižo druhi tydžeń maće jenož zymnu wodu. Tepjenje funguje jenož dvě hodžiny dopotdnja.

Napisajće skóržbu na zarjadnistwo domu (150 do 200 słowow) a wobjednawajće

- a) najmjeńša tři ze slědowacych dydkow
abo
- b) najmjeńša dwaj ze slědowacych dydkow a wopisajće dalši aspekt,
kotryž sće sej sam/sama wuzwolił/ wuzwoliła.

dyпки:

- napisajće swoje wočakowanja na reparaturu
- napisajće swoje wobkedźbowanja za čas twara
- napisajće někotre dyпки wo swojej swójbnej situaci
- napisajće, kotre dalše postupowanje maće předwidžane

Njezabudźće zawod a kónc lista. Prošu pisajće jasnje a njewužiwać žadyn wołojnik.

Rěčny certifikat hornjoserbsčiny

POSTUP II - zwučowanje 01

słuchanje

I. džěl

1	prawje	wopak
2	prawje	wopak
3	prawje	wopak
4	prawje	wopak
5	prawje	wopak

II. džěl

6	prawje	wopak
7	prawje	wopak
8	prawje	wopak
9	prawje	wopak
10	prawje	wopak
11	prawje	wopak
12	prawje	wopak
13	prawje	wopak
14	prawje	wopak
15	prawje	wopak

III. džěl

16	a	b	c
17	a	b	c
18	a	b	c
19	a	b	c
20	a	b	c

čitanje

I. džěl

1	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
2	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
3	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
4	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f
5	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f

II. džěl

6	a	b	c
7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c

čitanje

III. dźěl												
11	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
12	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
13	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
14	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
15	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
16	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
17	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
18	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
19	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h
20	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h

rěčne elementy

I. dźěl			
1	a	b	c
2	a	b	c
3	a	b	c
4	a	b	c
5	a	b	c
6	a	b	c

7	a	b	c
8	a	b	c
9	a	b	c
10	a	b	c
11	a	b	c
12	a	b	c

rěčne elementy

II. džěl																
13	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
14	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
15	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
16	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
17	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
18	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
19	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
20	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
21	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
22	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
23	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k
24	a	b	c	č	ć	d	dź	e	ě	f	g	h	ch	i	j	k

pisanje nadawkej wotpowědowace hódnocenje:

- A spjelnjenje (wobsah, wobjim, tekstowa družina)
- B koherenca (natwar teksta, zwjazanje sadow, sadowych džělow)
- C słowoskład (spektrum a wobknježenje)
- Č struktury (morfologija, syntaksa, ortografija)

*po wobsahu a wobjimje přiměrjene - zwjetša přiměrjene - zdžěla
přiměrjene - lědma přiměrjene - cyłkownje njepřiměrjene*

Ertne pruwowanje

Rěčenje

Modul rěčenje ma tři dźěle.

DŽEL 1

Prezentujće swojej partnerce/swojemu partnerej skrótka jednu ze slědowacych temow. Maće za to dvě mjeńšinje chwile.
Po swojej prezentaciji wotmołwće na prašenja partnerki/partnera.
Po tym zo je Waša partnerka/Waš partner swoju temu prezentowała/
prezentował, formulujće prašenja, kotrež Was zajimuju.
Při prezentaciji swoju partnerku/swojeho partnera prošu njeprětorhńće.

- ◆ kniha, kotruž sće čitała/čitał (tema a jednanje, awtor, wosoby, stil, Waše měnjenje atd.)
- ◆ film, kotryž sće widźała/widźał (družina filma, tema a jednanje, hrajerjo, Waše měnjenje atd.)
- ◆ dowolowa jězba (cil, čas, krajina, ludžo, kulturne wosebitosće atd.)
- ◆ kulturne zarjadowanje, kotrež sće wopytała/wopytał (stil, akterjo, městno, Waš posudk atd.)
- ◆ sportowe zarjadowanje, kotrež sće wopytała/wopytał (sportowa družina, sportowcy, městno, wuslědk, Waš posudk atd.)

DŽĚL 2

Čitajće slědowacy nowinski tekst. Diskutujće ze swojey partnerku/swojim partnerom wo wobsahu teksta. Zaplećće swojske nazhonjenja a měnjenja sobu. Wopodstatniće swoje argumenty. Rěćće wo móžnych rozrisanjach.

Idealny dowol w hotelu abo bydlenkim wozu?

Byrnjež swoje powołanje lubowali a rady na džěło chodźili, začuwa drje kóždy žadosć za dowolom – za časom bjez zamołwitosćow a winowatosćow, časom swobody a samopostajowanja bjez terminow, časoweho čišća a wšědneje hektiki. Tola mysle na dowol wubudžeja pola kóždého hinaše asociacije.

Či jedni njemóža dočakać, zo móhli sej do dalokeho swěta wulećeć. Žedža za eksotiskimi cilemi, za přírodu, kulturu a architekturu, kiž w Europje njenadeńdžeš. Druzy porno tomu su doma na zahrodze najzbožowniši abo maja w swojey domiznje něhdze swój mały raj, do kotrehož sej najradšo wuleća, hdyž maja raz někotre dny abo tydženje swobodne.

A tak ma tež kóždy swoju filozofiju, hdyž dze wo to, hdze a kak w dowolu přenocować. Móžnosćow wšak je džzensniši dzeń wjele: hotel, stan, priwatne bydlenje, młodownja, pensija, bydlenki wóz, dowolowy domček, njerěčo wo cyle njewšědnych móžnosćach kaž pływacych chěžkach na jězorach a podobnym. Lubowarjo hotelow chwala sej, zo sčini so jim pobyt w tajkim domje tak přijomny kaž móžno – maš swójsku stwu, wuhotowanu z medijowej

techniku, njetrjebaš swoje tožo stác ani kupjel rjedžić, rano je bohata snědań spřihotowana, wšelke poskitki domu zaručeja přidatne derjeměće, personal steji k dispoziciji, hdyž je pomoc trěbna, lokalne turisticke atrakcije su runje tak bliske kaž zwiski k wobchadnej syći.

Su pak tež ludžo, kotřiž sej za sebje ničo hinašeho předstajić njemóža hač dowol z bydlenkim wozom. Mobilny noclěh dawa jim začuće njewotwisnosće a njewjazanosće na wěšte městno. Ručež jim za tym je, móža dale jěć – njetrjebaja kófrы pakować, ani druhdze za swobodnej stwu pytać. Najbóle zahorjeni pak su přiwisnicy campinga wo zwjazanosći z přírodu, kotrež jim pućowanje z bydlenkim wozom zmóžnja. Trjebaja sej jenož blidko a stólc před durje stajić a hižo móža woměrje rjanosće flory a fawny do so srěbać. Wotpowědnje wuhotowanju swojeho woza móža swojske sanitarne připrawy wužiwać a sej tež druhi komfort lubić dać.

Je derje, zo ma kóždy swoje wosobinske priority a potrjebje. Štož chwala sej či jedni jako wulke lěpšiny, wobhladuja druzy snadž jako njelěpšiny. Abo dawa tola něšto kaž „idealny dowol“?

DŽĚL 3

Wuwijće zhromadnje ze swojej partnerku/swojim partnerom plan a program za zetkanje serbskeje młodžiny z Łužicy a młodžiny z druhoho regiona abo kraja. Zaměr měł być, zo so młodostni mjez sobu derje zeznaja a zo zhonja a nazhonja tak wjele kaž móžno wo kulturje a (regionalnych) wosebitosćach partnerskeje skupiny.

Transkripty

Zrozumjace słuchanje

Hornjoserbšćina – POSTUP II

(zwučowanje 01)

samostatne wužiwanje rěče

Pisomne pruwowanje

Zrozumjace słuchanje

DŽĚL 1

nadawki 1 do 5

Lubi słucharjo a lube słucharki našeho rańšeho wusyłanja, je 7:30 hodź. Słyšiće aktualne powěšće džensnišeho dnja.

Sakska. Nałožowanje serbskeje řeče w serbskim sydlenkim rumje so spěčuje. Nastork za to dawa tak mjenowany "Plan naprawow Sakskeho statneho knježerstwa k pozbudžowanju a nałožowanju serbsčiny". Mjez druhim doporuča so komunam, swoje informacije abo internetowe strony dwurěčnje wozjewjeć. Kóždy wobydlerka a kóždy wobydler ma prawo, so w serbskej řeči na swoju komunu wobroćić. W Budyskim krajnoradnym zarjedze a w jeho wotnožkomaj we Wojerecach a Kamjencu steja serbsce řečacy sobudželačerjo jako partnerojo k dispoziciji. Někotre komunalne zarjady poskićeja svojim sobudželačerjam kursy serbsčiny. Tak chcedža poskitk serbskorěčnych poslužbow polěpšec a rozšerjeć. Z tym je tež tam komunikacija w serbsčinje zaručena.

Berlin. Njedawno wozjewi so statistika k dželowym městnam w brunicowej industrijni Němskeje. Studiju je wobswětowy zarjad do nadawka dał. Při tym zwěščichu, zo je we Łužicy podžěl direktnje w brunicowej industrijni přistajenych mjeńši hač jedyn procent. Tohodla liča wědomostnicy z tym, zo kónc wudobywanja brunicy njezměje za dželačerjow tajke krute scěhi kaž kónc kamjentneho wuhla w lěće 2018 w Poruhrskej. Nimo toho zwěščichu, zo je wulki džěl přistajenych w brunicowej industrijni starši hač 50 lět. Wotstronjenje jich dželowych městnow hodži so derje rjadować. Su pak tež indirektne dželowe městna wodawanskich firmach wohrožene. To potrjechi we Łužicy na pjeć tysac do džesac přistajenych.

Choćebuz. Delnjoserbske domizniske muzeje su woblubowany cil za wulěty, tola jich wobhospodarjenje je džen a wobćežniše. Tak stupaja personalne košty a rumnosće maja so wotpřednje wohnjoškitnym a wěstotnym postajenjam wuhotować. Wudawki njesu gmejny zwjetša same. Tež wysoke dawki, kotrež maja so płaćić, gmejnske kasy jara počezuja. Wulki džěl gmejnow je zadoženy. Tohodla wobhladauje so spěchowanje kultury hižo jako luksus. Na druhim boku přiwabjeja muzeje tež turistow do wsy, štož je zaso pozitiwny hospodarski faktor. Při planowanju swojeho etata maja gmejnske parlamenty nětko wšudze za

dobrym kompromisom pytać, za rezerwami slědźić a so po móžnosći na nišu ličbu projektow wobmjezować.

Wojerecy. Wuwiće a přichod města Wojerecy do lěta 2030 bě wažny dydk na posedženju měščanskeje rady. Wyši měščanosta wabješe za ideju, w přichodže serbskeho kuzłarja Krabata a jeho hódnoty intensiwnišo za zwičnjenje města wužiwać. Nadželać ma so tak mjenowany „Integrowany měščanski koncept – Wojerecy 2030“. Koncept rozrjaduje so do temowych polow kaž „Mócnny centrum a stabilne měščanske džěle“, „Wuhotowanje moderneje infrastruktury“, „Wuwowanje Hórnikočanskeho jězora“, ale tež „Widžomna dwurěčnosť“. Za wudžělanje wotpowědnych strategijow chce město wosebite towarstwo založić a dvě džěłowej mocy kruće přistajić. Tež wobydlerki a wobydlerjo móža so ke kóždemu dypkej wuprajć a namjetować, što měło so hišće do lisćiny naprawow zapisać.

Kinspork. Přez sylny wětřik je hižo zhašany lěsny woheń pola Sepic w Kinsporskej holi wutoru znowa wudyrił. Wobornicy prócowachu so ze wšej mocu tomu zadžěwać, zo so woheń zaso dale rozpřestrěwa. Dokładny rozměr woheńja dotal hišće znaty njeje. So palacy lěs leži na terenje něhdyšeho wojskeho zwučowanišća. To hašenske džěła jara počěžuje, dokelž chowaja so w zemi zbytki wojskeje municije. Wjace hač 100 wobornikow je zasadženych. Po informacijach centrale wohnjoweje wobory we Wojerecach wužiwa ja mjez druhim helikopter. Štwórtk tydženja započa so lěs přeni raz palić. Na druhi džen mějachu woheń bórže pod kontrolu a džakowano dešćikej wuchadžachu zamołwići z toho, zo je wšo zhašane.

Žyłow. Serbska wubranka mužow hraješe njedzělu na Žyłowskim sportnišću přečelsku koparsku hru přećiwo młodžinskemu mustwu Energije Choćebuz. W regularnym hrajnym času skónči so hra z rezultatom 1:1. Hakle při třělenju jědnatkow su hosćo z města lěpje třěleli a z rezultatom 4:3 dobyli. Cyła partija bě jara fairna a wurunana, při kotrejž hrajerjo Energije Serbam ničo darili njesu. Tójšto serbskich fanow bě přichwatało a při kromje hrajnišća svojich koparjow sylnje pohonjowało. Machachu ze serbskimi chorhojemi, skanděrowachu serbske hesła a mócnje spěwachu. Serbska koparska wubranka je narodne mustwo Serbow w kopańcy a wobdžěli so na přichodnym mišterstwje narodnych mjeńšinow, na tak mjenowanej Europeadže.

To běchu džensniše powěsće. Nětko scěhuja wjedrowe powěsće a wozjewjenja policije.

DŽĚL 2**nadawki 6 do 15**

redaktorka: W našej seriji „Hrody a knježe dwory w Hornjej Łužicy“ chcemy džensa rěčeć wo hrodže w Ramnowje. Jako rozmołwnu partnerku smy sej do studija přeprosili nawodnicu hrodoweho muzeja knjeni Michaelu Rabowu.

M. Rabowa: Dobry dzeń.

redaktorka: Rjenje, zo sće k nam do studija přišla.

M. Rabowa: Haj, sym rady tu!

redaktorka: Ramnowski hród je 300 lět stary a woprawdźita barokna drohoćinka na kraju mjez Drježdžanami a Budyšinom. Wy sće hižo 10 lět we woprawdźitym zmysle słowa knjeni tuteje něhdyšeje lěčneje rezidency. Čujeće so tež jako tajka?

M. Rabowa: Sym nawodnica domu, tak rjec službna hnadna knjeni, jeli to tak chceće. Ale nječuju so tak. Mam krasne džěłowe městno z tójšto drohotkami. A horju so za tute starožitnostki. Ale w priwatnym žiwjenju lubuju skerje to skromne, přirodne a přitulne.

redaktorka: Hród je wobsydstwo Swobodneho stata Sakskeje. A do njeho je so w poslednich lětach mócnje inwestowało.

M. Rabowa: Tak je – pola nas so hižo 20 lět dołho twari a saněruje. Wjace hač 20 milionow eurow je Swobodny stat Sakska do ponowjenja inwestował. Lětsa so hišće raz wjele wobnowja. A hdyž su tuchwilne džěła w schodžišću a foyeru špiheloweje žurle wotzamknjene, potom je naš hród dospołnje saněrowany. W małych kročačkach – jednu rumnosć po druhej – džěłachu restawratorojo, molerjo, stukaterojo, ale tež blidarjo, murjerjo a čėslojo. Woni stworjachu nowe, wulkotnje ponowjene a wuhotowane salony. Schodžišćo a foyer stej poslednjeje wotrězkaj saněrowanja ...

redaktorka: Prošu wodajće, krótke prašenje: Je hród a z tym muzej tuchwilu zawrjeny?

- M. Rabowa:** Ně, ně. Chcu na kóždy pad na to skedźbnić, zo twarske dźěla tak planujemy, zo móža so wopytwarjo dale po muzeju rozhladować. Tak maja móžnosć, restawatoram při dźěle přihladować abo z nimi do rozmołwy přińć. To wězo wabi.
- redaktorka:** Haj, to móžu sej derje předstajić. Ponowili sće tež schodźišćo z kedźbyhódnym iluzijowym pomolowanjom. Móžeće prošu našim slucharjam skrótka rozkłaść, što to je?
- M. Rabowa:** Zawěsće znajeće wuraz iluzija. Wo iluziji so rěči, hdyž něšto widžiš, štož woprawdźitosći njewotpowěduje. W iluzijowym molerstwje moluje so tak, zo by wobhladowar móht zwobraznjenje za wěrne měć. Iluzijowe pomolowanje w schodźišću je wokoło lěta 1800 nastalo. Na scěnu namolowane kolonady, wobtoženja a dohlady do rumnosćow dawaja wobhladowarjej začišć, jako by rum wo wjele hłubši a wjetši był. To našich wopytwarjow fascinuje.
- redaktorka:** Kaž sym zhoniła, sće dweju historiskeju wazow dla woprawdźity krimi dožiwiła. Powědajće skrótka našim připoslucharjam, što bě so stało.
- M. Rabowa:** Haj, hač do lěta 2014 wustajichmy na wosebitymaj podestomaj dvě 90 cm wysokej originalnej wazy z lěta 1884. Potom dyrbjachmy potomnikam něhdyšeje hrodoweje swójby, kotraž bu po druhej swětowej wójnje wuswojena, tutej rjanej wazy wróćić. W lěće 2015 dachu dźědźiteljo wobě wazy w Londonje přesadźować. Tež my smy na drohotnej wazy napřemo sadźili, ale přećiwo Arabam, kotřiž chcychu drohoćince na kóždy pad wobsedzeć, wězo žanu šansu njemějachmy. Woni dobychu wazy za 7.850 jendźelskich puntow. To bě tehdy někak 11.000 eurow.
- redaktorka:** To je wězo jara škoda, ale stej podestaj za wazy nětko prózdnej?
- M. Rabowa:** Ně, dachmy po přikładze historiskeju wazow w Drježdźanskej manufakturje dvě nowej wazy wudźělać. Wuzwolena Drježdźanska manufaktura wustěji so wosebje na historiske sudobja. Z wutrajnosću, dobrym začucom a prawym widom za

detail su ručne džěło zmištrowali. Wosebitosć wazow je, zo matej wuši w formje hada.

redaktorka: Sće prajila, zo twariće hižo 20 lět dołho, a móžu sej předstajić, zo njesu twarske džěła ženje woprawdže zakončene. W tajkim wulkim domje ma so přeco něšto reparować abo wobnowić. To kóždy wobsedźer doma wě ...

M. Rabowa: Tak je. A mamy tež rjany wulki park wokoło hrodu. Tu smy wjele do hladanja štomow inwestowali a 220 štomow tak do porjadka přinjesli, zo tež sylne wichory w zaštych měsacach žane wjetše škody načinili njesu. Hladanje štomow ma so we wothłosowanju z pomnikoškitom a přirodoškitem stać, dokelž maja stare štomy wulki wuznam za škit přirody a škit družinow. Wone su tež tak mjenowane tworićelske pomniki a wažne za estetisku skutownosć parka. Tohodla mamy wobstatk tež w přichodže prawidlownje kontrolować, jeho wuwice dokumentować a hladanske naprawy planować.

redaktorka: Nětko smój wjele wo zańdženosci řečałoј. Što wopytowarja hrodu džensa wočakuje?

M. Rabowa: Nimo muzeja a parka su koncerty, čitanja, hudźbno-literarne programy abo balowa nóc jara woblubowane, ale tež naše kulinariske zarjadowanja kaž brunchowe njedzele w hrodowym hosćencu. Serbsce bychmy na to snobjed prajili. Hosći přeprašamy na kulinariske jězby do cuzych krajow, na přikład do Kanady abo Japanskeje. Tež warjenske wječory w čeledźacej kuchni z specifiskimi jědzemi abo přidawkami su dzeń a woblubowaniše. Woprawdžity wopytowarski magnet su zarjadowanja pod hesłom „Wulět na kraj“. Na nje přijědže wokoło 50 korejtow, kotrež nastajaja so na kołojězbu wokoło Ramnowa.

redaktorka: Maće tež poskitki za młode swójby?

M. Rabowa: Haj, lětsa mamy nowostku, tak mjenowanu hrodowu pěstowarnju. Tu poskićamy zaběru za džěći za čas někotrych koncertow. Tak chcemy tež młodym staršim wopyt koncerta zmóžnić, kotřiž hewak džěći dla móžnosć nimaja. Nimo toho přewjedžemy kóžde lěto džěćacy swjedžen za wšěch, kiž

chcedža so jónu kaž małe princesny abo mali princjo čuć. Hač při jěchanju na ponyjach, při jězbje z korejtami za cyłu swójbu, při hrach za wulkich a małych abo na skakanskim hrodže – wšudže móža so tak prawje wucychnować. Ale tež paslenje za kreatiwne hłóčki namaka wjele zahorjenych zajimcow – runje tak kaž geocaching, štož je moderna lišča hońtwa po hrodowym arealu za wšitkich wćipnych.

redaktorka: Kak wupada ze serbskimi zarjadowanjami w hrodže?

M. Rabowa: Smy wotewrjeni dom a wšitkich lubje witamy. Specifiske serbske zarjadowanja nimamy, ale Serbjja so rady na zarjadowanjach wobdželeja, na přikład mamy mjez korejtami někotrych serbskich pohončow.

redaktorka: Ramnowski hród je tež přez hranicy znaty.

M. Rabowa: Zawěsće měniće naše mjezynarodne hornjołužiske płatowe dny, kotrež kóždy lěto posledni kónc tydženja w awgusće přewjedujemy. W krasnym ambienće našeho hrodowego areala móža wopytwarjo rubjane płaty jako drohotny přirodny produkt bliže zeznać. Na płatowych dnjach wobdželeja so manufaktury, designerojo a wuměłscy rjemjeslnicy z Němskeje a Europy. Woni prezentuja swoje kreacije z tutech drohotnych rostlinskih surowiznow. Naši hosćo su na přikład z Awstriskeje, Danskeje, Pólskeje, Českeje, Šwedskeje, Letiskeje abo Estiskeje. K tomu poskićamy live-hudźbu, kulinariske chłóšćenki a wiki starych rjemjesłow. Z tym su zajimawe hodžinki pola nas zaručene.

redaktorka: Kaž zhonichmy, sće jara aktiwni, zo by hród stajnje zaso atraktiwny był za wšě starobne skupiny. Knjeni Rabowa, dźakuju so Wam, zo sće přišla k nam do studija a nam takle zajimawje wo swojim džele rozprawiła.

M. Rabowa: Rady so stało.

redaktorka: Božemje.

M. Rabowa: Božemje.

DŽĚL 3**nadawki 16 do 20**

Budyske lětnje dźiwadło wozjewja: Pjatk, 6. julija, přeprosymy na wosebite předstajenje za slepých a špatnje widźacych. Tradicionelnje přewjedujemy wutoru do toho zawod do inscenacije za Zwjazk slepých a na woči zbrašených. Tu njezhoniće jenož wo pozadkach a zajimawostkach dźiwadłoweje hry, ale tež wo wosebitosćach jewišćoweho wobrazu a kostimow. Na jewišću směće so potom woměrje wšeho domasać. Na pjatkownišim předstajenju rozjasnjujemy přez słuchatka, što so na jewišću stawa. Tutón serwis poskićujemy wězo bjez přidatneho poplatka.

Halo, tu je Měrćin Bartko z pućowanskeho běrowa „Aktiwny dowol“. Sće so přizjewił za jězbu do Irskeje. Přihotuju runje Waš wosobinski pućowanski plan a sym za Was móžne lěty wupytał. Za doskónčne knihowanje pak trjebam hišće někotre informacije. Prošu zwońće wróćo a zdźělće mi, hdy chceće wotlećeć. Naše čisło je 0290-406022. Dale chcu rady wědžeć, hač trjebaće naš serwis Rail&Fly za pawšalnu sumu 60 €. Zawěšćenje za storněrowanje smy hižo do zličbowanki zapřijeli.

W Choćebuzu su wšelake serbske architekturne drohoćinki. Na přikład stej na hłownej měščanskej nakupowanskej dróze před nětčišej synagogu rjana studnja ze serbskimi elementami, tak mjenowana „Serbska studnja“. W lěće 1977 je ju Wojerowski wumělc Jürgen von Woyski stworił. Studnju da město Choćebuz tuchwilu wuporjedžeć, dokelž počinaše so keramikowe wobloženje z folkloristiskimi ornamentami pukać. Hrožeše strach, zo wone za krótki čas cyle rozpadnje. Saněrowanje plaći město podžělnje ze spěchowanskich srědkow kraja.

Lubi připoslucharjo! Strowi was Jana Kesslerowa. Tež džensa smy małe hódančko za Was přihotowali: Prajće nam prošu, kotru sadu je Neil Armstrong prajił, hdyž je přenju kročel na měsačku činił. Zazwońće na naše čisło 03591-477 588. Přeni abo přenja, kiž prawu wotmołwu wě, dóstanje dvě kartce za zarjadowanje „Star-Wars in Concert“ – za koncert z Drježdžanskej filharmoniju a chórom a z originalnym sound-trackom legendarneho filma. Njeskomdźće tute jónkróćne dožiwjenje! Tak wjele wuspěcha! Zazwońće nětko 03591 477 588!

Wot wčerawšeho hač do soboty zběra Towarstwo swjateju Cyrila a Metoda za swoju pomocnu akciju "Łužica pomha" zaso pakety za potřebne kraje. Wosebje drasty, črije a higieniske artikle, płokanske srědky a pjenježne dary so wšědnje wot 16.00 do 19.00 hodź. w kulturnym domje w Zejicach hromadźa. Pakćiki dowjezu so do doma za samostejace žony z dźěćimi w Pólskej. Z pjenježnym darom ma so skutkowanje duchowneho za dźěći a młodostnych na Ukrainje podpěrać.

www.sprachzertifikat-sorbisch.de

rěčny
certifikat
hornjoserbšćiny

© Domowina z. t. – Rěčny centrum WITAJ, 2020